

महेशानि । जायते सिद्धिस्तमा । दिव्ये वीरे न भेदोऽस्ति-
ताभ्यां भेदः प्रयोक्तव्यः । दिव्यवीरौ प्रवक्ष्यामि सर्वभावोत्तमो-
त्तमौ । विना शक्तेर्न पूजास्ति मत्स्यं मांसं विना प्रिये ! ।
सुहास्यं मधुनञ्चापि विना नैव प्रपूजयेत् । स्त्रीभगं
पूजनाधारं स्वर्गकर्ममेव च । अभावे सर्वद्रव्याणा-
मनुकल्पः कलौ युगे । अथ वा परमेशानि । मानसं सर्व-
माचरेत् । ज्ञानन्तु मानसं प्रोक्तं वैदिके मानसं सदा ।
यत्नं भुक्त्वा महापूजा मानसं भोजनन्तु तत् । स्त्रीयां
परकीयां वा मानसन्तु रमेत् स्त्रियम् । मानसं मद्यमीनादि
स्त्रीकृत्यात् साधकोत्तमः । स्त्रैरन्तु कुसुमं तद्वत् मानसं
समुपाचरेत् । मानसं भगरोमादि मानसं भगपूजनम् ।
सर्वन्तु मानसं कृत्यात् तेन सिद्धिस्तपालभेत्” इति
पिच्छवातन्त्रे पूर्वखण्डे दशमः पटलः । तद्विवरणं
तत्तच्छब्दे दृश्यम् । आचारचन्द्रिका आचारचिन्तामणि
आचारदीपः आचारसाधनः आचारमयूखः आचारादर्शः
आचारार्कः इत्यादावश्च ग्रन्थाः आचारवेदनार्थाः भारत-
वर्षे देशभेदे च प्रसिद्धाः । तत एवाचारभेदा व्यवसेयाः ।
निषिद्धाचारश्च अनाचारः सच अनाचारश्च २५७ पृष्ठे
उक्तप्रत्ययः । अधिकं निषिद्धशब्दे वक्ष्यते ।

आचारदीप पु० आचारार्थः नीराजनार्थो दीपः । राज्ञां
वाजिप्रभृतीनां वा नीराजनार्थे दीपे ।

आचारवत् लि० आचारः शास्त्रोक्तानुष्ठानं कर्त्तव्यतयाऽस्वस्थ-
महत्पुं मस्य वः । शास्त्रोक्तानुष्ठानयुक्ते स्त्रियां ङीप् ।

आचारवर्जित लि० आचारेण वर्जितः । शास्त्रोक्ताचारहीने
आचारहीनादयोऽप्यत्र ।

आचारवेत् लि० आचारं वेत्ति विद-हृच् स्त्रियां ङीप् ।
आचाराभिज्ञे । [स्त्रियां ङीप् ।

आचारवेदिन् लि० आचारं विद-णिनि । आचाभिज्ञे
आचारवेदी स्त्री आचारस्य वेदीव । पुण्यभूमौ हेम० ।

आचाराङ्ग न० आचारमङ्गमिव । इष्टिवादे द्वादशसु
कण्डेषु मध्ये अङ्गभेदे हेमचन्द्रः ।

आचारिन् लि० आचरति शास्त्रोक्तानुष्ठारेण आ+चर-
णिनि । शास्त्रोक्तानुष्ठानवर्ति स्त्रियां ङीप् ।

आचारी स्त्री० सम्यक् चारः प्रसरणं यस्याः गौ० ङीप् ।
(हेमचन्द्रा) हितलोचिकालतायाम् ।

आचार्य्य पु० आ+चर-ण्यत् । “उपनीय ह यः शिष्यं
वेदमध्यापरेत् द्विजः । सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्य्यं
प्रचक्षते” इति मनुस्मृत्युक्ते १ वेदाध्यापयितरि,

“आस्नायतच्च विज्ञानाक्षराचरसमानतः । यमादियो-
गसिद्धत्वादाचार्य्य इति कथ्यते” इत्युक्तलक्षणो २ मतप्र-
स्थापके शङ्कराचार्यादौ च । स्त्रियां टाप् आचार्या ।
आचार्य्यपत्न्यान्तु ङीप् आनुक् च आचार्यानी न
शत्वम् । “अग्निहोत्री तपस्वी च वेदमध्यापावेद्दु-
यः । सकल्पं सरहस्यं च तमाचार्य्यं प्रचक्षते” दत्तः
“कक्षादाचार्य्य आचारं ग्राहयत्वाचिनोत्पथान् आचिनोति
बुद्धिमिति वा” निरु० “आचार्य्यस्तु ते गतिं यत्नेति” छा०
उप० “आचार्यात् पादमादत्ते पादं शिष्यः समेधया ।
काष्ठेन पादमादत्ते पादं सत्रज्ञवारिभिः” मौलकशृङ्गता
सूत्रितः । क्रमेणाचार्य्यमर्षिष्यधर्माभ्यामेकतीयनिः
याज्ञ० । यज्ञादौ कर्मोपदेशके १ पुरो “आचार्य्यस्तु
यथा स्वर्गे यज्ञादीनां दृश्यस्यतिः तथा त्वं सम यज्ञे
अग्निदाचार्य्यो भव शुद्धत ! यथा यज्ञस्य वागीश आचार्य्यः
सर्वकर्म्मसु । तथा मया त्वमाचार्य्यः इतोऽर्जुन यत्तक-
र्म्मणि” इति विधानपारि० पुरा० । ४ पूज्यमात्रे लि०
पुराचार्य्यः देव्याचार्य्यः ५ शिष्यकामात्रे च “लङ्कास्तीक्ष्णं
पुनश्चक्रे विलापाचार्य्यकं शरैः” रघुः ।

आचार्य्यक न० आचार्य्यस्य कर्म भागो वा योपधगुरुपो तम-
त्वात् कुञ् । आचार्य्यकर्मणि । “लङ्कास्तीक्ष्णं पुनश्चक्रे
विलापाचार्य्यकं शरैः” रघुः “नैप जातु महेष्वासः पार्थिव-
क्लिष्टकारिणम् । हृष्यादाचार्य्यकं दीप्तं संसृज्य
शरनिर्मितम्” भा० उ० प० १६६ अध्या० । “आचार्य्यकं
विजयि सान्द्रथमाविरासीत्” त्व आचार्य्यत्वं तत्त्वं न०
तत् आचार्य्यता तत्त्वं स्त्री । सोऽचिरेणैव कालेन
परमाचार्य्यतां गतः” ।

आचार्य्यभोगीन लि० आचार्य्यभोगाय हितम् स “आ-
चार्य्यदण्डत्वम्” वार्तिकोक्तेः न शत्वम् । आचार्य्यभोग-
पथ्यामे द्रव्यादौ ।

आचार्य्यमित्र पु० आचार्य्योमित्रः । अतिशयपूज्ये ।

आचिख्यासा स्त्री आख्यातमिच्छा आ+ख्या-सन-य ।
आख्यातमिच्छायाम् । [आख्यातमिच्छो ।

आचिख्यासु लि० आख्यातमिच्छु आ+ख्या-सन-उ ।

आचित लि० आ+चि+क्त । १ व्याप्ते, “कचानितो विष्वगि-
गजौ गजौ” किरा० “फलैरुपचितैर्दिव्यैराचितां स्वादु
मिभृशम्” (वदरीं ददशुः) भा० व० प० १४५ अ० ।
२ युष्मिन्ने पयिते “अङ्गारिचिता सत्यशक्त्यतायाः” कुमारः
रघुश्च “तुला पञ्चशतं तासां विशल्या भार आचितः” इत्युक्ते